

POTSER EN FAS UN GRA MASSA, EM VA DIR. Potser sí, li vaig contestar. I se'n va anar. Va tancar la porta després de dir-me, bé ja ens veurem un dia d'aquests. Sí, un dia d'aquests, em va sortir de dins quan ja havia tancat la porta i no em podia escoltar. Quan es va anar fent fosc em vaig arrupir com un cuc en un racó del sofà, em vaig embolicar amb la manta de quadres de ganxet, i vaig engegat l'ordinador portàtil.

Solitud. Quan vaig obrir una nova pàgina del Word, no sé el perquè però vaig tornar a escriure aquesta paraula. Solitud. Bé, sí que en sabia el perquè però m'estimava més ignorar-ho, fent veure que no m'afectava. Saber-se adaptar, sinònim d'acomodació interessada. Vaig abaixar la tapa de l'ordinador, vaig recolzar-hi el cap i vaig aclucar els ulls intentant no pensar en res.

* * *

Si hagués pogut triar, crec que m'hagués estimat més no haver-me fet gran. Sí, hagués pogut fer-ho. Negar-me a créixer hagués estat una bona decisió. Quedar-me amagada dins del ventre de la mare i no sortir-ne fins que el cor m'hagués dit prou. El món dels adults no feia per mi. Però aleshores no era conscient que estava feta per viure dins dels

contes de fades. La sensació de placidesa, gravitant entre el líquid amniòtic, lliscós, impregnada de plasma matern, amb la temperatura perfecta crec que sí, que hagués estat la millor de les opcions.

* * *

És difícil no pensar en res, vaig pensar mentre tenia els ulls tancats amb el ferm propòsit de no pensar en res. Ja sabia que això no depèn de la voluntat i que és materialment impossible deixar de pensar perquè, mentre penses que no has de pensar en res, de fet, ja estàs pensant en alguna cosa i aquesta és, precisament, pensar que no has de pensar. Però, tossuda, em vaig dir: No penso en res. I mentre feia esforços per no pensar en res, el cervell em va fer reconèixer gairebé amb veu estrident que sí, que potser sí que n'havia fet un gra massa.

Mal comptats, havien estat cinc anys de convivència que s'acomiadaven amb un, bé ja ens veurem un dia d'aquests. Quan ja feia una llarga estona que se n'havia anat li vaig contestar, sí, un dia d'aquests. I tot i que era evident que ell no havia pogut arribar a escoltar aquell desmenjat un dia d'aquests, el cas és que aquesta impossibilitat no tenia la més mínima importància perquè sabia que, ell, com jo mateixa, n'estava ben convençut que ens tornariem a veure un dia d'aquests i que la frase era una manera de parlar. De dir-nos que tornàvem al punt d'inici. A la nostra manera particular de veure i compartir el món. Potser ens retrobaríem a la llibreria o a la residència on hi havia el pare i on, ell, també hi tenia la mare. Sí, un dia d'aquests ens tornariem a veure perquè durant cinc anys havíem estat amants però en feia trenta i molts que érem amics. I l'amistat no és com l'amor. L'amistat és tota una altra cosa. No es perd pel camí del desamor. No s'oblida. Potser per això, precisament

per aquest motiu, ara ja n'estava convençuda que n'havia fet un gra massa.

Però en el cas que arribés un dia que ens haguéssim de justificar, he de dir a favor meu que jo ja l'havia avisat. I, per tant, mai no m'ho podria retreure, això. Mai, per dir-ho així, no em podria demanar, per què no m'ho vas dir, això, Eulàlia? De fet, no sé per què en aquests moments el cervell em provocava aquell pensament tan absurd. En Joan era incapaç de retreure'm res. Ni tan sols aquell fracàs. No recordo que m'hagués fet mai una cosa així i tampoc em ve al pensament que ho fes amb cap altra persona.

Solitud. La paraula perenne de la meua vida, enganxada a la meua pell com una paparra, ara, precisament ara, tornava a aparèixer. La solitud que vam decidir compartir i que ens va fer confondre amistat per amor, quan l'únic que ell perseguia, potser també jo, era tenir calent el llit. I la casa. I ell l'olor d'una dona. I jo la d'un home. I així mateix li ho vaig dir. Com una premonició del que ens podia passar més endavant. Però amb unes altres paraules.

—Nosaltres no ens estimem com s'estimen les parelles, Joan.

* * *

I per això, perquè érem amics, l'endemà mateix va aparèixer per la llibreria com si no hagués passat res, com si mai no haguéssim compartit llençols. I jo li ho vaig agrair. L'amistat ens ho va permetre. Perquè els lligams quan són fermes, mai no moren.

Venia a comprar una reedició d'en Pla però, com sempre, es va entretenir espigolant llibres fins que es va fer l'hora de tancar. Des del taulell l'observava com passava fulls, com voleiava com una papallona entre les novetats editorials fins que de cop i volta va trobar un llibre que em va semblar que li va cridar especialment l'atenció. Llavors,

com sempre acostumava a fer, es va quedar immòbil, com un gat quan fixa els ulls en un punt concret tot just abans de saltar damunt la seva presa. Hi va afegir un petit gest meticulosament estudiat per apujar-se les ulleres de pasta negra amb el polze i l'índex, abans de tornar-se a cabussar dins la descoberta. Un moviment tan conegut va ser suficient perquè m'adonés que em seria completament impossible viure sense ell. Amb l'amic de sempre. Temps compartit.

* * *

Units per una solitud que ens empenyia a teixir complicitats, de vegades m'havia fet la impressió que m'estava allitant amb un germà que mai no havia tingut però que en algun moment de la meua vida havia enyorat. Absurds remordiments incestuosos impregnats d'un fals regust catòlic. El mirava i recordava les nits de Sant Joan dalt del terrat de casa seva, davant per davant de casa meua. Els seus pares i els meus, rient amb els llavis enganxifosos pel sucre de la coca, mentre les bombolles d'aquell escumós barat, que disfressaven amb el presumptuós nom de xampany els corria per la gola. Quan no sabíem res. Quan no imaginàvem res.

* * *

Quan va ser l'hora, ja era de nit, em va ajudar a baixar la persiana de la llibreria i sense necessitat de dir-nos res vam començar a caminar l'un al costat de l'altre. Amb el Joan m'hi sento a gust en el silenci. El plaer de restar callats durant hores, sense adreçar-nos una paraula i no tenir en cap moment la sensació d'incomoditat, sense tenir la necessitat de parlar per parlar simplement per trencar el soroll somort que embolcalla els estranys.

Vam anar a petar al bar del Jordi. Després de la primera cervesa en vam demanar una altra, i encara una altra. I vam

tornar a riure com abans. Sense fer-nos preguntes absurdes de per què, de quan i de com. Preguntes que no haurien trobat resposta. Sense interrogar-nos, sense demanar-nos explicacions. Carrerons sense sortida que cap dels dos tenia la més mínima intenció d'explorar. Havíem dormit durant cinc anys sota el mateix sostre, abraçats dins del mateix llit. Aquella havia estat la nostra petita història particular, encerclada per un gran parèntesi. Cada nit embolcallats per un amor fingit que amagava la realitat. En un desequilibri permanent. I allò, allò que potser mai no va significar res o que ho va ser tot durant aquells cinc anys, s'havia acabat perquè l'única certesa és que mai res de tot allò no hagués hagut de començar.

I va tornar a ser la solitud la culpable que, amb premeditació i nocturnitat, va fer que els nostres llavis es retrobessin. L'amarga companya dels qui s'han quedat sols. L'alcohol va empènyer el desig i agafats a la seva mà ens vam deixar conduir fins a la porta de casa meva. Mentre anàvem pujant les escales, la roba ens va anar lliscant pels camins de la nuesa. I la solitud disfressada amb pells calentes que bateguen al mateix ritme va fer la resta. Amarats de suor vam silenciar les nostres ànimes desvalgudes amb crits ofegats de plaer i quan, finalment, ens vam deixar anar, ell també m'ho va acabar reconeixent.

—Tenies raó, nosaltres no ens estimàvem com s'han d'estimar les parelles, Eulàlia.

No va afegir res més ni jo tampoc vaig sentir la necessitat de continuar aquella frase que tots dos compartíem enmig d'un silenci sorollós. Perquè no calia. La decisió no pactada de tornar a ser amics i prou ens va alliberar i així, amnistiats d'un pecat sense culpables, des de l'endemà mateix d'aquell ja ens veurem un dia d'aquests, vam retornar a la quotidianitat de les nostres vides calmes.

* * *

Amb la Teresa hem decidit deixar per després de dinar les caixes més grans. Els nois de l'agència han descarregat el camió enmig de la plaça i, a mesura que anàvem veient la quantitat de paquets que apilonaven al carretó, l'un damunt de l'altre en un equilibri perfecte, i que l'encaraven cap a la porta d'entrada, ens han començat a agafar tots els mals del món.

Em sembla, gairebé n'estic convençuda, que va ser una mala pensada això de voler organitzar unes jornades de novel·la sentimental amb tantes presses. Per la propera setmana, va, que nosaltres podem, em va dir amb un atac d'irreflexiu entusiasme. Massa just, li vaig respondre. Massa just, Teresa, però que no ho veus, dona... La llangor de la primavera ens entumeix els ossos i la voluntat, em recorda la Teresa. Li he retornat un somriure que ella té per costum amagar amb la mà mig tancada sostinguda tímidament davant dels seus llavis, permanentment pintats d'un vermell intents. Fa tants anys que la veig a la llibreria que és com si sempre hagués format part de la meva família. El pare sempre en parla amb orgull d'ella. Com de la família, diu de la Teresa. És com si fos de la família, la nostra Teresa, diu d'ella. Quants anys fa que treballa amb nosaltres? Mai no he gosat preguntar-li per quin motiu no va voler acceptar les ofertes de feina d'altres llibreries de la ciutat. Era la millor llibretera, sens dubte. N'és encara la millor. No sé pas què faria si ella no hi fos i no sé pas què faré d'aquí un any, quan ella es jubili. Sé que el pare li va voler passar el testimoni quan va decidir que ja n'hi havia prou de treballar. Estic cansat, Eulàlia, saps? I jo, tot i que no m'ho creia perquè quan coneixes una persona com jo conec el pare saps quan és que no, que allò no va de debò, que ho diu per dir, li vaig dir que sí pare, que potser sí que ja comença a ser hora que descansis. Però el pare de reüll mirava la Teresa, perquè sense ella la llibreria no seria pas

la mateixa, ja ho sé això. I només perquè em va deixar amb la Teresa, un dia el pare va marxar tranquil cap a casa. Ara em toca descansar, va repetir el meu consell fent-se'l seu, ho enteneu, oi? ens va dir amb la mirada perduda entre les lleixes de fusta de la llibreria. I mentre ho deia sense cap mena de convenciment, amb l'ànim desmenjat d'incorporar-lo a un llenguatge que no pretenia compartir, es deixava arrossegar per una mandra infinita, lliscant els dits per damunt dels llibres, intentant assaborir els darrers minuts, els darrers segons del perfum del paper imprès. El pare eixamplant els pulmons i els forats del nas i tancant els ulls amb un comiat que es va anar allargassant durant dues o tres setmanes o potser unes quantes més i tot, a poc a poc va anar deixant llast.

Procurant que no ens n'adonéssim, suaument, fent veure que sí però que no. Arribava de bon matí, deixava el barret al despatx del fons i ens anunciava que aquell dia sí, que aquell era el seu darrer dia de treball. Demà ja no vindré. I llavors seguint un ritual no escrit, la Teresa i jo ens miràvem dissimuladament amb silenci, sense dir-nos res. Sense dir-li res. Un secret de confessió guardat amb pany i clau. Perquè la vida no s'atura, ens deia. Passa el testimoni; només passa el testimoni i marxa sense fer soroll. Però va arribar el dia que sí. Un dia que no tenia res d'especial. Era un dia d'aquells que et dius: aquest dia és si fa no fa com els altres. Temps de primavera. Ni fred ni calor.

* * *

Com cada dia, la Teresa i jo vam aixecar la persiana per després donar el tomb al cartell de la porta d'entrada. Un cartell preciós que la mare havia fet de ganxet, amb un fil gruixut de color rosa xiclet, feia una bona pila d'anys. Obert. La llibreria és oberta. La primera persona que va entrar aquell matí va ser la Pepa, la dependenta del forn

de pa del davant, que venia amb presses, com fa sovint, a demanar canvi. Bon dia, ens va dir i, tot seguit, ens va preguntar el que ja sabíem. —Perdoneu... no tindríeu pas canvi?— Aquell dia el recordo perquè a la seva frase amb segell d'origen n'hi va afegir una altra: Saps, Eulàlia? Fa mitja hora —va precisar fent una ullada al rellotge de la paret— que he servit una barreta de pa integral al senyor Porta. El meu pare. I després, mentre assenyalava amb l'índex ben recte en direcció a l'aparador, va dir: I tot seguit, el senyor Porta, ha agafat un diari, ara no recordo quin, m'ha demanat si seria tan amable de servir-li un cafè amb llet ben calent i s'ha assegut en una de les taules del racó, tocant a la finestra de l'esquerra. Quan he marxat per venir a buscar canvi encara hi era. Instintivament vaig guaitar a través del vidre de l'aparador. Sí, encara hi era. El meu pare passava els fulls del diari amb els seus dits escanyolits, arrugats. Cansats. I sense ulleres. Un detall que el delatava. Perquè en realitat no estava llegint i de ben segur que tampoc no havia fet ni un sol glop a la tassa de cafè amb llet. Excuses per iniciar el comiat definitiu. De lluny, només tenia ulls per mirar l'altra banda del carrer, amb el cor penjat al llindar de la porta de la llibreria.

Aquell matí havia decidit que sí, que potser ja n'hi havia prou. Però els lligams que el subjectaven a la llibreria Porta no es podien desfer d'un dia per l'altre i el forn de pa es va convertir durant els mesos següents en la seva particular torre de guaita. Tota una vida en aquell establiment que ara contemplava des de la finestra del davant. I ara, quan ja havia decidit que sí, que ja no volia continuar navegant, s'adonava que no podia deixar de mirar la mar encara que fos de lluny. I per això a partir precisament d'aquell mateix dia, cada matí, arribava més o menys a la mateixa hora, saludava atentament la Pepa que coneixia des del dia que va néixer, li demanava amb un si us plau si havia arribat

un diari, qualsevol diari, Pepa, no t'amoïnis, per disfressar l'enyor que anava entrant ànima endins, l'obria amb parsimònia mentre bufava la tassa de cafè amb llet que sempre acabava per deixar immaculadament intacta i amb la mirada plena de nostàlgia, gratava els bastiments de la porta de la llibreria deixant llanguir les hores fins a la de l'àngelus. A aquesta hora, minut amunt, minut avall, creuava el carrer i entrava a la llibreria. La campaneta de la porta deixava anar un dring especial quan ell la travessava. El mateix so que quan la mare l'obria amb el tou dels dits.

* * *

D'ençà de l'accident que res no va tornar a ser el mateix. Quants anys en feia ja d'aquella tragèdia? Una eternitat. I ell, el pare, mai no va voler deixar d'obrir la llibreria. Tossudament enrocat. —No vull la llibreria tancada. Ni un sol dia, perquè si la tanco ja no tindrè forces per tornar-la a obrir, em sentiu?— L'endemà mateix de l'enterrament, la llibreria Porta va tornar a aixecar la persiana a dos quarts de deu en punt. Com sempre. Com s'ha fet tota la vida. Com si res no hagués canviat. Dissimular amb la voluntat d'enganyar els ulls que malden per seguir plorant. Fingir que la vida continua com si no hagués passat res. Mastegant en silenci la ràbia de la impotència mentre els veïns del barri que passaven per davant i s'atrevien a entrar amb cara compungida perquè, senyor Porta, vostè ha de fer el cor fort. Per la filla, senyor Porta, ho ha de fer per la nena. Pobreta. Però tot s'havia esquinçat de dalt a baix i ja no hi havia cap sargit que pogués calmar la tempesta que aquell malaurat accident havia desencadenat. Quan encara no en sabíem res.

* * *

© Marta Alòs i López, 2022
© d'aquesta edició: Pagès Editors, S.L, 2022
Sant Salvador, 8 - 25005 Lleida
www.pageseditors.cat
editorial@pageseditors.cat
Primera edició: febrer de 2022
ISBN: 978-84-1303-343-3
DL: L 71-2022
Imprès a Arts Gràfiques Bobalà, S.L
www.bobala.cat

◀ imprès a **lleida** ▶

Qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra només es pot fer amb l'autorització dels seus titulars, llevat de l'excepció prevista per la llei. Adreceu-vos a CEDRO (Centro Español de Derechos Reprográficos, <www.cedro.org>) si necessiteu fotocopiar, escanejar o fer còpies digitals de fragments d'aquesta obra.